

Prof. Marek Pijarowski
Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego
we Wrocławiu

Wrocław 10 sierpnia 2018

**Recenzja działalności artystycznej, pedagogicznej i organizatorskiej dr hab.
Ireny Żarnowskiej-Kuszeńskiej**
**sporządzona w związku z wszczęciem postępowania o nadania tytułu profesora
sztuk muzycznych**

Pani dr hab. Irena Żarnowska jest absolwentką PWSM w Gdańsku. Jej muzyczna indywidualność dała się poznać już w czasie studiów zarówno w występach solistycznych jak i muzykowaniu kameralnym, czego dowodem stały się liczne sukcesy uzyskiwane na festiwalach krajowych i zagranicznych m.in. I miejsce na Przesłuchaniu Młodych Skrzypków w Lublinie w 1973 r., III nagroda w Konkursie muzyki Kameralnej w Łodzi w 1976 r., czy w 1979 r. III nagroda uzyskana z Gdańską Młodzieżową Orkiestrą Kameralną, z którą występowała jako koncertmistrz tej formacji na Międzynarodowym Konkursie im. H. von Karajana w Berlinie. Zainteresowanie jej możliwościami wykonawczymi zapewniły Irenie Żarnowskiej uczestnictwo w Kursach Mistrzowskich w Łańcucie latach 1975 – 83 prowadzonych przez Oleha Kryśę, Wolfganga Merschnera Yefracha Neamana, a następnie w latach 1984 – 85 w zajęciach International Carl Flesch Academy w Baden-Baden w klasie Ruggiero Ricci Była także uczestniczką Bach Academy w Stuttgardzie (wspólnie z Bach Academy Orchestra pod dyrekcją Helmuta Rillinga). W 1986 r. brała udział w Holzhauser Musiktage i w kursie interpretacji prowadzonym przez Denesę Zsigmondy'ego. Jako solistka koncertowała w tych latach w Polsce, w Bułgarii, Niemczech, Włoszech i USA, a także nagrywała dla Polskiego Radia. Pracowała jednocześnie jako koncertmistrz Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku w latach 1978 – 1984. Z Bydgoszczą związana jest od 1984 r., w którym objęła funkcję koncertmistrza Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Pomorskiej, przyczyniając się do walnie do wszystkich jej krajowych i zagranicznych sukcesów i zasług. Od tegoż 1984 roku prowadzi w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy klasę skrzypiec. Jako

pedagog Akademii i koncertmistrz Filharmonii Pomorskiej wypromowała wielu znakomitych młodych skrzypków zasilających sukcesywnie etatowy skład tego zespołu. W 1986 r. otrzymała zaproszenie z California State University w Fresno na roczne stypendium. Prowadziła tam International String Quartet występując również z recitalami oraz solo z uniwersytecką orkiestrą kameralną. Po powrocie do Bydgoszczy uzyskała pod kierunkiem prof. Jadwigi Kaliszewskiej w drodze przewodu uzyską kwalifikacje I- stopnia w dziedzinie sztuk muzycznych (1995) a po uzyskaniu kwalifikacji II- go stopnia (1998) otrzymała od JM Rektora nominację na profesora nadzw. A.M. w Bydgoszczy. W roku 1996 przyjęła funkcję prodziekana Wydziału Instrumentalnego, zaś w następnej kadencji uczelnianej wybrana została na stanowisko dziekana. Funkcję tę sprawowała do roku 2000.

Do wniosku o wszczęcie postępowania o nadanie tytułu naukowego profesora p. dr hab. Irena Żarnowska –Kuszeńska dołączyła komplet wymaganych przepisami dokumentów ze szczególnym uwzględnieniem działalności koncertowej, która jest doprawdy imponującą. Gdyby chcieć wymienić w tym miejscu wszystkie koncerty, rozmiar recenzji musiałby zawierać kilkadziesiąt stron - jest tych wydarzeń kilkaset. W okresie swej działalności jako koncertmistrz Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy p. Irena Żarnowska-Kuszeńska brała udział w kilkudziesięciu koncertach rocznie prowadząc grupę I skrzypiec i liderując całemu Zespołowi. Współpracowała ze wszystkimi czołowymi polskimi dyrygentami i solistami oraz wybitnymi artystami zagranicznymi koncertującymi w Bydgoszczy. Oprócz występów na estradzie Filharmonii Bydgoskiej brała także udział we wszystkich najważniejszych zagranicznych koncertach orkiestry m.in w Filharmonii Berlińskiej oraz nagraniach płytowych. Wszystkie najbardziej odpowiedzialne, wielkie sola skrzypcowe (m. in. Szecherezada M. Rimskiego-Korsakowa, Życie bohatera R. Straussa czy Missa Solemnis L.van Beethovena) były prezentowane przez nią w sposób absolutnie perfekcyjny wzbudzając nieukrywany podziw dyrygentów i melomanów. Piszący te słowa miał przyjemność wieloletniej współpracy z p. Żarnowską – Kuszeńską, podczas której szczególnie zapadło mi w pamięć jej interpretacja arcytrudnego sola skrzypcowego w poemacie symfonicznym „ Życie bohatera “ Richarda Straussa. To było jedno z najlepszych

wykonań jakie słyszałem. Zresztą o jej kreacjach najtrudniejszych partii solistycznych oraz sposobie indywidualnego przygotowania do prowadzenia grupy skrzypiec jako koncertmistrz wielokrotnie wypowiedzieli się dyrygenci krajowi i zagraniczni podkreślając jej absolutny profesjonalizm, szlachetny dźwięk, nienaganną intonację oraz piękne prowadzenie frazy. Według mojej opinii p. Żarnowska-Kuszevska zalicza się z pewnością do najwybitniejszych koncertmistrzów polskich orkiestr w ostatnich latach.

Swą niezwykle bogatą aktywność koncertową p. Irena Żarnowska-Kuszevska od wielu lat łączy z działalnością pedagogiczną mając na tym polu wspaniałe rezultaty. Bezcenne doświadczenie jako koncertmistrz oraz ogromną wiedzę muzyczną popartą kontaktami ze światowej klasy znakomitościami gry skrzypcowej od lat przekazuje z pasją młodym skrzypkom podczas zajęć w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. W okresie od 1985 – 2016, 36 studentów uzyskało dyplom ukończenia studiów w jej klasie otrzymując tytuł magistra sztuki. Współpracowała także wiele lat z Państwowym Zespołem Szkół Muzycznych im. A. Rubinsteina w Bydgoszczy. Brała również udział w wielu konkursach i przesłuchaniach makroregionalnych jako członek jury - niejednokrotnie jako przewodnicząca komisji konkursowych.

Dla piszącego te słowa aktywność koncertowa p. Ireny Żarnowskiej-Kuszevskiej jest oczywiście doskonale znana, tym bardziej z ogromnym zainteresowaniem chciałem się zapoznać z treścią jej autoreferatu, którego większą część poświęca swoim refleksjom na temat dążenia do doskonałości w kontekście pracy z młodymi skrzypkami. Przyznam szczerze, iż jestem pod wrażeniem jej pokory, wielkiej odpowiedzialności i szczerości w artykułowaniu wielu wątpliwości co do swojej roli jako pedagoga. Zagłębiając się w tekst jej wypowiedzi widzę w niej nie tylko znakomitego skrzypka, ale również wspaniałego pedagoga – przyjaciela młodych muzyków. Proszę pozwolić mi przytoczyć kilka zdań z jej autoreferatu: „Osiągnąwszy pewien poziom satysfakcji oraz niemałe doświadczenie w dziedzinie gry skrzypcowej zapragnęłam pomóc innym młodym adeptom w drodze na ich szczyt“ - to jedno z pierwszych zdań, które od razu pokazuje co jest dla p. Żarnowskiej-Kuszevskiej priorytetem w pedagogice.

„Na początku wydawało mi się, że w toku prac osobistych nad przygotowaniem kolejnych utworów opanowałam technikę pracy dość łatwo. Spotykając się w ciągu trzydziestu lat z indywidualnymi problemami wychowanków uprzytomniłam sobie stopniowo jak się myliłam. To od kolejnych moich studentów dowiadywałam się jakie w procesie zdobywania poszczególnych doskonałości techniczno-interpretacyjnych można napotkać problemy. Przy czym – może to zabawne - ale od tych mniej zdolnych czasem można nauczyć się więcej“. Bardzo piękne i odważne słowa.

„Cierpliwość w dążeniu do wiadomego skutku musi znamionować doświadczonego pedagoga. Cierpliwość i wiara, która powinna udzielić się adeptom. Na pewnym etapie mej pracy dydaktycznej cierpliwości tej zaczęło mi brakować“ Nie każdego pedagoga stać dziś na takie osobiste wyznanie. To kolejny dowód ukazujący artystkę jako osobę pełną pokory i troski o przyszłość swoich wychowanków.

„Nie każdego interesuje bardzo wymagająca kariera solisty-wirtuoza, część wybierze ukochaną kameralistykę a większość świetnych instrumentalistów zasili szeregi orkiestr i zespołów, których poziom oparty jest na kunszcie grających w nich muzyków. Carl Flesch – wybitny skrzypek i pedagog nazwał produkowanie skrzypków orkiestrowych najważniejszym w wykonawstwie muzycznym tego zawodu : ... *stopie, na którym stoją muzycy orkiestrowi, a zwłaszcza skrzypkowie decyduje w głównej mierze o poziomie sztuki muzyczno-odtwórczej danego kraju. Wykonanie najważniejszych dzieł leży w ich rękach*“ Ten cytat dobitnie pokazuje, iż p. Żarnowska-Kuszevska jako pedagog nie ma chorobliwych ambicji, aby każdy jej student za wszelką cenę próbował poświęcić się karierze solistycznej. W swojej pracy stara się ich przygotować do gry w orkiestrach ukazując im piękno procesu wspólnego tworzenia materii dźwiękowej i wielką z niego płynącą satysfakcję. Dla piszącego te słowa jest to niezwykle cenne i rzadko spotykane podejście do zagadnienia a droga artystyczna jej absolwentów grających w znakomitych europejskich orkiestrach dobitnie świadczy o wyborze właściwych i skutecznych metod stosowanych w pedagogice instrumentalnej.

W swojej recenzji celowo nie umieszczałem wykazu wszystkich koncertów, udziału w jury przesłuchań i konkursach, nie wymieniałem także licznych nagród

i wyróżnień, które otrzymała w trakcie swej wieloletniej artystycznej i pedagogicznej pracy. Pełny ich wykaz jest zamieszczony w dokumentacji złożonej razem z wnioskiem. Wykaz - jeszcze raz to podkreślę - imponujący. Należy w tym miejscu również podkreślić, iż p. Irena Żarnowska-Kuszevska aktywnie włączała się do działania struktur Uczelni bydgoskiej pełniąc odpowiedzialne funkcje prodziekana a następnie dziekana Wydziału Instrumentalnego. Reasumując - w osobie p. dr hab. Ireny Żarnowskiej-Kuszevskiej postrzegam znakomitego muzyka, wspaniałego koncertmistrza i charyzmatycznego pedagoga.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę w pełni udokumentowaną, niezwykle wszechstronną działalność artystyczną, pedagogiczną i organizatorską zdecydowanie popieram wniosek Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy o przyznaniu jej tytułu naukowego profesora sztuk muzycznych.

Stanisław Pijawski